

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

25 éves az MTA Domus-ösztöndíjprogramja. A jubileum alkalmából novemberben rendezvények lesznek a külföldi magyar tudományos közösségek székhelyein és Budapesten is. Az ezekre való fölkészülés mellett a Magyar Tudomány Napja megünneplése is előttünk álló közös feladat a jövő hónapban. Erdélyben a 150 éves magyar egyetemi képzést méltató tudományos rendezvények is gazdag programot ígérnek az év végére.

Magas a száma a jubileumokhoz nem köthető, már megvalósult rendezvényeknek is.

A novemberi konferenciákhoz, előadásokhoz és előkészítésükhöz mindnyájuknak sok sikert kívánok.

Kocsis Károly elnök

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Átvette a 2021-ben megítélt, az amerikai Nobel-díjnak tekintett **Lasker-díjat Karikó Katalin** biokémikus, a Pennsylvanai Egyetem professzora, az MTA tiszteleti tagja.

[Bővebben:](#)

Bright Young Minds Award-ot kapott **Kovács Nóra Anna**, a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium tanulója.

[Bővebben:](#)

A brit **Emerald Publishing tudományos bírálói díját** kapta **Szász Levente** közgazdász, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem professzora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

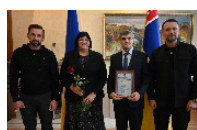
Madách-nívódíjat kapott Nem alszom... című könyvéért **Mészáros András** filozófus, nyugalmazott professzor, a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács elnöke, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

A Kriza János Néprajzi Társaság **Életműdíját** kapta **Márton Béla** nyelvjáráskutató, néprajzi író.

[Bővebben:](#)

Ukrán **miniszteri kitüntetést** kapott a **II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**.

[Bővebben:](#)

A **Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem tiszteletbeli professzora** lett **Kovács Levente** egészségügyi mérnök, az Óbudai Egyetem rektora és **Buglya Sándor** filmrendező, a Szent István Egyetem és a Sapientia EMTE tanára.

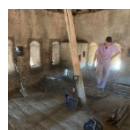
[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

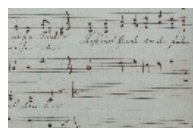
Az újszentannai (Arad megye) **Avar-domb régészeti feltárásáról** olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

Több mint ezeréves kéziratredőket is őrző **humanista könyvtárat tártak fel Medgyesen**.

[Bővebben:](#)

150 éves zentai kottás kántorkönyvre bukkantak a vajdasági **Temerinben**.

[Bővebben:](#)

A **papi foglalkozás erdélyi presztízséről** készült kutatás eredményeiről olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

Digitalizálják az amerikai magyar történelem és kultúra fontos dokumentumait.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

3. oldal

SZERVEZETI HÍREK

Miskolcon **találkoztak az MTA területi bizottságainak elnökei.** A találkozón **Kocsis Károly** geográfus akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Elnöki Bizottságának elnöke beszámolt az Akadémiának a **külhoni magyar tudományossággal kapcsolatos tevékenységéről.**

[Bővebben:](#)

A **II. Rákóczi Ferenc Kárpát-aljai Magyar Főiskola** a debreceni, a miskolci és a nyíregyházi egyetemekkel együttműködve **kettős képzéseket** indít.

[Bővebben:](#)

A **határon túli magyar felsőoktatás helyzetéről tanácskozott** Nagyváradon a Magyar Rektori Konferencia és az Országos Tudományos Diákköri Tanács.

[Bővebben:](#)

A **Selye János Egyetem csatlakozott** az egyetemek küldetését és működését meghatározó alapelveket rögzítő **Magna Charta Universitatumhoz.**

[Bővebben:](#)

A kolozsvári **Bolyai Társaság tevékenységéről** tájékozódhatnak a világhálón.

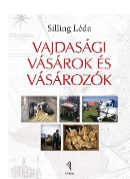
[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Dunaszerdahelyen jelent meg **Gaál Lajos A csend végtelen volt és sötét...** című, a barlangászatról szóló kötete.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Silling Léda Vajdasági vásárok és vásározók** című néprajzi monográfiája. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Péntek János A Magyar Tudományos Akadémia Erdélyben.** A Kolozsvári Területi Bizottság megszervezése és működésének első időszaka című írása. A szerző az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelentek a Kriterion Könyvkiadó új kötetei:

Marosi Ildikó: Convorbiri cu contele Teleki Mihály lăstate pentru posteritate.

[Bővebben:](#)

Fodorpataki László (az MTA köztestületének külső tagja) – Tompa Bernát: A növények élettana II. Tápanyag-gazdálkodás, anyagsere.

[Bővebben:](#)

Szentimrei Judit: Magyar szöttek és varrottas munkák (e-könyv).

[Bővebben:](#)

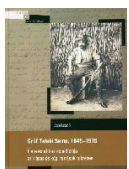

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

4. oldal

Megjelentek az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadójának új kötetei:

Csibi László: Gróf Teleki Samu 1845-1916. Élete és afrikai expedíciója az írásos és képi források tükrében.

[Bővebben:](#)

Király Hajnal: Film a határon. Tanulmányok a 2001 és 2018 közötti magyar és román filmről.

[Bővebben:](#)

Kolozsváron jelent meg az **Erdélyi magyar nőírók** című kötet. Szerkesztette **Balázs Imre József**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

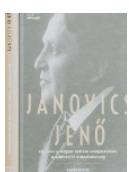
A Scientia Kiadónál jelent meg **Zsigmond Andrea-Rebeka Adatfeldolgozás alapjai R-rel** című kötet. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

A Kriza János Néprajzi Társaság adta ki a **Járvány-lét-helyzetek. A Covid 19-világjárvány hatása a mindennapokra és a társadalomkutatásra** című kötetet. Szerkesztette **Jakab-Albert Zsolt és Vajda András**, az MTA köztestületének külső tagjai.

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári színgazgatóról szóló, **Janovics Jenő pályaképe**. Egy élet a magyar kultúra szolgálatában: a színpadtól a

mozivászonig című monográfia. Szerkesztette **Kollarik Tamás és Zágoni Bálint**.

[Bővebben:](#)

Két kötetben jelentek meg a **Trianon 100 konferenciák** előadásai.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető a világhálóról a **Magyar Tudomány októberi, Illúziók fogságában. Reflexiók az EASAC Regenerative Agriculture jelentéséhez** című tematikus száma. Szerkesztette **Balázs Ervin**.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Regio. Kisebbség. Kultúra. Politika. Társadalom** folyóirat idei **2. száma**.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Fórum Társadalomtudományi Szemle** idei **3. száma**. Főszerkesztő: **Csanda Gábor**.

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári **Korunk** folyóirat **októberi** tematikus száma **Informális vidék** címmel. Szerkesztette **Biró A. Zoltán**, az MTA külső tagja és **Keszeg Anna**.

[Bővebben:](#)

Megjelent Múzeumi Füzetek. **Acta Scientiarum Transylvanica. Chimica** 28/3/2020. száma. Szerkesztette **Kékedy-Nagy László**.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

5 oldal

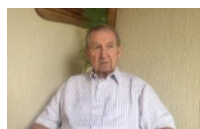
Megjelentek a *Joker: Automatic Pun and Humour Translation műhely* cikkei a CLEF 2022, the 13th Conference and Labs of the Evaluation Forum kiadványában. A műhely társszervezője **Tristan Miller**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak el a világhálón a felsőoktatás kihívásairól **Tonk Márton** filozófussal, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem rektorával, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság tagjával.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak el a világhálón **Somogyi Sándor** közgazdász–agrármérnökkel, az Újvidéki Egyetem professor emeritusával.

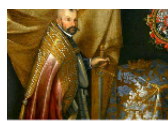
[Bővebben:](#)

A 140 éves Gömör-Kishonti Múzeumról olvashatnak **interjút** a világhálón **Kerényi Éva** történésszel, a múzeum munkatársával, az MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

A szeptember közepén Budapesten megrendezett nemzetközi **Báthory-konferencián** előadást tartottak az Erdélyi Múzeum-Egyesület kutatói, **Bogdándi Zsolt** történész és

Gálfi Emőke egyháztörténész *The Princely Table and the Places of Authentication in Transylvania under Stephen Bathory's rule*, illetve *Why did Gyulafehérvár (Alba Iulia) remain Stephen Báthory's Princely Residence?* címmel.

[Bővebben:](#)

Szeptember 15-17. között rendezték meg Szabadkán a 20., jubileumi **SISY** (International Symposium on Intelligent Systems and Informatics) **konferenciát**.

[Bővebben:](#)

TudományKöz sorozatában online kerekasztal-beszélgetést rendezett az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottsága **Kollektív traumák, kulturális feldolgozás: narratívák, médiumok, toposzok 1** címmel. A műsor meghallgatható a világhálón.

[Bővebben:](#)

Szeptember 22-én Kismartonban tartott előadást **Tóth Imre** történész, a Soproni Múzeum igazgatója, **Burgenland a nemzetközi diplomácia fókuszában** címmel.

[Bővebben:](#)

A magyar kisebbségek 100 éve címmel rendezett konferenciát az MTA szeptember 22-23-án, amelyen előadást tartott – külhoni magyar kutatókkal együtt – **Kocsis Károly** geográfus akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Elnöki Bizottságának elnöke Államok és

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

6. oldal

etnikai térszerkezet a Kárpát-medencében
Versailles előtt és után címmel.

[Bővebben:](#)

**Egészségtudományok
pedagógiai innovatív digitális
fejlesztése** címmel angol nyelvű

pedagógiai tréninget tartottak szeptember 22-26 között a komáromi Selye János Egyetemen.

[Bővebben:](#)

**Széchenyi István emlékezete
Bécsben** címmel tartott előadást az osztrák fővárosban

szeptember 23-án **Csorba László** történészprofesszor, az MTA doktora.

[Bővebben:](#)

Szeptember 23-24-én **Önállóság és közvetítés (?)** címmel rendezett konferenciát a Fórum Társadalomtudományi Intézet komáromi Etnológiai Központja

[Bővebben:](#)

Vajdasági
Magyar
Akadémiai
Tanács

Szeptember 24-én rendezték meg Szabadkán a **12. Vajdasági Magyar Tudóstalálkozót**, amelyen részt vett **Morvai Tünde** politológus, az MTA Határon Túli Magyarok

Titkárságának osztályvezetője.

[Bővebben:](#)

Szeptember 26-án 7. alkalommal rendezték meg Beregszászban a **Kutatók**

Éjszakáját.

[Bővebben:](#)

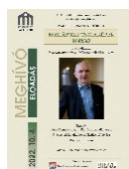
Mikszáth Kálmánról tartott előadást szeptember 27-én Királyhelmeceen **Praznovszky Mihály** irodalomtörténész, a Petőfi Irodalmi Múzeum korábbi főigazgatója.

[Bővebben:](#)

Hitvalló egyház magyar mártírjai címmel rendezett konferenciát október 4-én a komáromi Selye János Egyetem.

[Bővebben:](#)

Deadliest Lifesavers címmel tartott előadást New Yorkban október 4-én **Takács Zoltán** toxikológus, kígyókutató, a Columbia Egyetem oktatója.

[Bővebben:](#)

Október 4-én Komáromban tartott előadást **Hermann Róbert** történész, a Károli Gáspár Református Egyetem professzora **Komáromi csataképek 1848/49** címmel.

[Bővebben:](#)

Október 4-én Pozsonyban tartott előadást **Gaučík István** történész, a Szlovák Tudományos Akadémia főmunkatársa, az MTA köztestületének külső tagja **Elképzelt párbeszéd Sas Andorral** címmel.

[Bővebben:](#)

Október 5-6-án rendezték meg Kolozsváron a **Kiss András 100 Emlékkonferenciát.**

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

7. oldal

Október 6-án rendezték meg Marosvásárhelyen a **VI. közegészségügyi konferenciát**

Adatelemzés az egészségügy és a közigazgatás határán címmel.

[Bővebben:](#)

Október 7-én rendezték meg a csallóközi Somorján a **Lesz-e végre igazi hazánk?** című

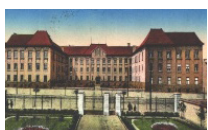
konferenciát Gyönyör József születésének 100. évfordulója alkalmából.

[Bővebben:](#)

A súrlódás néhány kevésbé ismert formája és következményei címmel tartott előadást Zürichben október 6-án **Oplatka Gábor** mérnök, a zürichi Eidgenössische Technische Hochschule emeritus professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Október 6-7-én **Kutatásszemléleti, -módszertani és -történeti összefüggések a magyar néprajztudományban** címmel rendeztek nemzetközi konferenciát Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

Október 7-én rendezték meg Kolozsváron a **Legal History of Guilds/Companies/Family Firms in East-Central Europe** elnevezésű konferenciát.

[Bővebben:](#)

JOG SZAK Current Trends in the Regulation of Artificial Intelligence in European Union Instruments címmel rendezett online konferenciát a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem október 7-én.

[Bővebben:](#)

Október 7-én a **Termini Magyar Nyelvi Kutatóhálózat workshopot** rendezett Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

Október 7-én rendezték meg Alsósztrégován a Madách Imre Irodalmi Napokat, melynek keretében előadást tartott **Praznovszky Mihály** irodalomtörténész, a Petőfi Irodalmi Múzeum korábbi főigazgatója **A Madách-hagyományok és a szülőfalu** címmel.

[Bővebben:](#)

A közép-bácskai magyarság évszázadai címmel rendezett tanácskozást a vajdasági Bácsfeketehegyen október 8-án a Kiss Lajos Néprajzi Társaság.

[Bővebben:](#)

Hetedik alkalommal rendezték meg a vajdasági Topolyán október 9-én a **Fiatal Vajdasági Természetkutatók Találkozóját**.

[Bővebben:](#)

21. századi kihívások a misszióban, diakóniában, szociális gondoskodásban címmel rendezett

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

8. oldal

tudományos konferenciát október 10-én a komáromi Selye János Egyetem.

[Bővebben:](#)

A magyar történelem fordulópontjai címmel tartott előadást a Korunk Akadémia keretében Kolozsváron október 10-én **Romsics Ignác** történész, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem professzora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

Az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottságának TudományKöz sorozatában október 10-én

Wanek Ferenc geológussal, Románia Földtani Intézetének korábbi főkutatójával, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem oktatójával, az MTA köztestületének külső tagjával rendeztek **kerekasztal-beszélgetést**, amely meghallgatható a világhálón.

[Bővebben:](#)

Hitelképes beszéd a társadalomban. Az eskü fogalmának vizsgálata egyházban és társadalomban címmel rendeztek tudományos workshopot Komáromban október 13-án.

[Bővebben:](#)

Október 13-16. között rendezték meg

Marosvásárhelyen a **XXIII. Energetika-Elektrotechnika** és a **XXXII.**

Számítástechnika és Oktatás Konferenciát.

[Bővebben:](#)

Október 14-én a Bostoni Magyar Tudósklubban tartott

előadást **Both Csaba** fizikus, a Northeastern University, BarabasiLab doktorandusz hallgatója **Hálózatvizualizáció gépi tanulással**, illetve **Le Marietta** szociológus, a Massachusetts Institute of Technology tudományos munkatársa **Demokrácia klímaváltozás idején - példák Budapestről** címmel.

[Bővebben:](#)

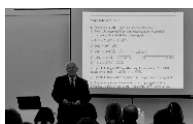
A TUDOMÁNYSZOLGÁLATÁBAN

95 éves korában **elhunyt Kosztarab Mihály** entomológus, az Ohioi Állami Egyetem professzora, az MTA külső tagja. Tudósportréja hírlevelünk 2015/9. számában jelent meg.

[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

83 éves korában **elhunyt Gecse Frigyes** matematikus, az Ungvári Nemzeti Egyetem, illetve a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola korábbi tanára, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

84 éves korában **elhunyt Katona Miklós** erdélyi vegyészmérnök, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

77 éves korában **elhunyt Szőcs Ferenc fizikus**, a Szlovák Tudományos Akadémia

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

9. oldal

tudományos munkatársa, a kémiai
tudományok doktora, az MTA
köztestületének külső tagja

[Bővebben:](#)

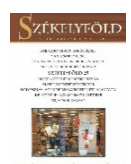
**150 éves a magyar egyetemi
oktatás Kolozsváron.** A jubileumot
konferenciával és kiállításokkal
ünnepelte a Babeş–Bolyai
Tudományegyetem Magyar Tagozata.

[Bővebben:](#)

25 éves a Fórum
Társadalomtudományi Intézet
komáromi *Etnológiai Központja*.

[Bővebben:](#)

25 éves a Székelyföld folyóirat.

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

320 évvel ezelőtt született **Kéri
Borgia Ferenc** (Kéry) jezsuita
csillagász, matematikus professzor, a
nagyyszombati egyetem rektora.

[Bővebben:](#)

180 éve született Pozsonyban **Staub
Mór** **paleobotanikus**, akadémikus,
a tudományos paleofitológia
magyarországi megalapítója.

[Bővebben:](#)

165 esztendeje született a felvidéki
Czifferben (ma Cifer) **Mahler Ede**
(Eduard) **matematikus**,

egyiptológus, **orientalista**, régész, a
Budapesti Tudományegyetem tanszékvezető
professzora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

A bánsági Temesrékásan született 145
éve **Mihailich Győző**
mérnökprofesszor, a Budapesti
Műszaki Egyetem rektora, a
Mérnöktovábbképző Intézet alapító igazgatója.

[Bővebben:](#)

Temesváron született 125 évvel ezelőtt
Vándor József vegyész-mérnök, a
Műanyagipari Kutatóintézet alapító
vezetője, az Építőanyag-ipari
Kutatóintézet osztályvezetője.

[Bővebben:](#)

Szamosújváron született 110 éve
Papp György fizikus, a Washingtoni
Egyetem kutatótanára.

[Bővebben:](#)

105 évvel ezelőtt született **Sándor
Endre** röntgenszerkezet-kutató
kísérleti **fizikus**, a londoni Queen
Mary College kutatótanára.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

**Frissült a Domus ,Collegium
Hungaricum' Könyvtárának
állománya.** Mintegy 5 000, a határon
túli magyar tudományossághoz
köthető kötet várja a kutatókat.

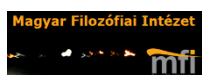
[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

10. oldal

**A kolozsvári egyetemi
filozófiaoktatás elmúlt ötven**

éve címmel rendeznek konferenciát
Kolozsváron október 22-én.

[Bővebben:](#)

Az amsterdami Goethe
Intézetben tart előadást
október 30-án **Laczó Ferenc**

történész, a Maastricht University tanára
**Magyar történelem – globális
perspektívában.** Kísérlet Magyarország
történetének újragondolására címmel.

[Bővebben:](#)**A Vajdasági Magyar
Tudományos Társaság**

Újvidéken, november 12-én rendezi meg
hagyományos tudományos tanácskozását a
Magyar Tudomány Napja alkalmából. A téma:
Kódex, társadalom és természet.

[Bővebben:](#)

**Az Amerikai Magyar Ta-
nárok Szövetsége** 2023. április 27–29. között
a Connecticut-beli Quinnipiac University-n,
Hamdenben rendezi meg évi rendes konferen-
ciáját. Témája: **Dependencies and Alliances.**
A jelentkezési határidő: január 13.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

11. oldal

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele

2022/10. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkesztő: Kálóczy Katalin

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők

[az MTA honlapján.](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Pretsch Ernő

(Budapest, 1942. szeptember 3.)

a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja

Ernő Pretsch was born in Budapest on 03 September 1942. In 1960–63 he studied at the Technical University of Budapest, Hungary, before gaining his MSc and PhD from ETH (Eidgenössische Technische Hochschule) Zurich, Switzerland, in 1965 and 1968, respectively. Here he worked together with Wilhelm Simon for years. In 1978 he was visiting professor at the Technical University of Budapest. In 1979–80 he was on various research stays with Professor Enrico Clementi, in Novara, Italy. In 1980 he completed his habilitation in the field of analytical chemistry. In 1982 he was visiting professor at Shanghai University of Technology, China. In 1988 he received his diploma in analytical psychology at the C. G. Jung Institute in Zurich (For years he was working also as a psychotherapist and lectured at the C. G. Jung Institute.) In 1991 he joined the faculty of ETH Zurich as professor.

Pretsch Ernő Budapesten született 1942. szeptember 3-án. 1960–63-ban a Budapesti Műszaki Egyetemen tanult, majd a Zürichi Műszaki Egyetemen (ETH) szerzett 1965-ben MSc-, 1968-ban PhD-fokozatot. Éveken át dolgozott Wilhelm Simonnal. 1978-ban vendégprofesszor volt a BME-n, 1979–80-ban többször kutatott az olaszországi Novarában, Enrico Clementi professzorral. 1980-ban habilitált analitikai kémiából. 1982-ben vendégprofesszor volt a Sanghaji Műszaki Egyetemen. 1988-ban diplomát szerzett analitikus pszichológiából a zürichi C. G. Jung Intézetben. (Évekig pszichoterapeutaként is dolgozott és tartott előadásokat a C. G. Jung Intézetben.) 1991-ben lett az ETH professzora. 2007-ben nyugdíjba vonult. Pretsch professzornak egyik

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

13. oldal

He retired in 2007.

Professor Pretsch is particularly known for his work on computer aided spectra interpretation. His team has developed proton and carbon-13 NMR prediction programs, which are now routinely accessible in commercial chemical drawing and spectra evaluating software tools. Well known is his research on ion sensors, which – among others – led to the significant improvement of the detection limit of ion-selective electrodes.

He has published over 290 scientific papers, 10 books, and has 8 patents in the field of analytical chemistry (molecular spectroscopy, chemical sensors, chemometrics), which, as to October 2022, have been cited more than 19 000 times (Web of Science) or 32 000 times (Google Scholar); 68 papers have at least 68 (Web of Science) or 82 (Google Scholar) citations. More than 100 000 copies of one of his books have been published in 7 languages. He held over 300 scientific lectures in 30 countries.

Professor Pretsch is member of the Swiss Chemical Society, was Member of the Board of Directors of the Center of Excellence for Analytical Chemistry (CEAC) at the ETH (1995–2004) and director of the Center of Excellence for Analytical Chemistry (CEAC) at the ETH (2004).

He was contributing editor of the journal “Trends in Analytical Chemistry” (TrAC; 1993-2019) and Member of the Editorial

kutatási területe a számítógépes spektruminterpretáció. A csoportjával kifejlesztett proton és szén-13 NMR becslési programját máig is világszerte használják több képletrajzoló és spektrumkiértékelő programcsomagba integrálva. Nagyobb visszhangot keltettek az ionszenzorok területén végzett kutatásai, amelyek többek között az ionszelektív elektródok méréshatárának sok nagyságrenddel való megjavításához vezettek.

290-nél több tudományos cikket, 10 könyvet publikált, és 8 szabadalma van az analitikai kémia területén (molekuláris spektroszkópia, kémiai szenzorok, kemometria). Egyik könyve több mint 100 000 példányban jelent meg hét nyelven. Munkáira 2022 októberéig több mint 19000-szer (Web of Science), illetve 32000-szer (Google Scholar) hivatkoztak. Ezen források szerint 68, illetve 82 tanulmány esetében a hivatkozások száma eléri a 68-at, illetve 82-t. 300-nál több tudományos előadást tartott 30 országban. Tagja a Svájci Kémiai Társaságnak (SCG), vezetőségi tagja az SCG Analitikai Kémia Szakosztályának, 1995–2004-ben tagja, 2004-ben igazgatója volt az ETH Analitikai Kémiai Kiválósági Központ (CEAC) Igazgatótanácsának. Társszerkesztője volt a Trends in Analytical Chemistry (TrAC) szakfolyóiratnak (1993-2019), és tagja volt számos más szakfolyóirat, köztük a

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

14. oldal

Board of other journals including the Magyar Kémiai Folyóirat (1992–2004). He is reviewer for over 15 leading scientific journals on Analytical Chemistry and Chemometrics.

He was organizer/co-organizer of several scientific committees (“Ionophore-Based Sensors” at Pittcon, Symposium on Chemical Sensors Based on Chemical Recognition at the Pacific Basin Conference, 2000). Since 1998 he has been co-organizer – with Robert Gyurcsányi – of the International Symposium on Electrochemical Sensors, Mátrafüred. This meeting was first established in 1972 by Ernő Pungor (BME Budapest) and organized by his research group till 1998 every two or three years. Since 2002 the Mátrafüred Conference series has been held in Mátrafüred, Dobogókő, and since 2014 in Visegrád. This is the most important international conference of the field attended by about 150 participants from 25-30 countries.

In 2005 he received the ACS Analytical Division Award in Electrochemistry, and in 2012 the Fabinyi Rudolf Medallion of the Hungarian Chemical Society 2012.

In 2001 he was elected external member of the Hungarian Academy of Sciences in the Section of Chemical Sciences. He read his inaugural speech *Modellek, mítoszok és dogmák az ionszelektív polimer membránelektrodok működési modelljei tükrében* in 2002.

Magyar Kémiai Folyóirat (1992–2004) szerkesztőbizottságának. 15 vezető analitikai kémiai és kemometriai szaklap szaklektora.

Több tudományos bizottság szervezője/társszervezője („Ionophore-Based Sensors” series at Pittcon, Symposium on Chemical Sensors Based on Chemical Recognition at the Pacific Basin Conference, 2000). 1998 óta Gyurcsányi Róberttel együtt társszervezője a Kémiai Szensorok Nemzetközi Szimpóziumának, a Mátrafüred Konferenciának. Az első találkozót 1972-ben tartották meg és utána 1998-ig rendszeresen Mátrafüreden, Pungor Ernő (BME) és csoportja szervezésével. 2002 óta 2-3 évente Mátrafüreden, Dobogókőn és 2014 óta Visegrádon rendezik meg a konferenciát. Ez a terület legfontosabb nemzetközi konferenciája, tipikusan kb. 150 résztvevővel, kb. 25-30 országból. 2005-ben megkapta az Amerikai Kémiai Társaság Analitikai Divízió Elektrokémiai Díját, 2012-ben a Magyar Kémiai Társaság Fabinyi Rudolf emlékérmét vehette át.

2001-ben a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották a Kémiai Tudományok Osztályában. Székfoglaló előadását 2002-ben tartotta *Modellek, mítoszok és dogmák az ionszelektív polimer membránelektrodok működési modelljei tükrében* címmel.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

15. oldal

We asked three questions to Professor Ernő Pretsch. The questions and his short answers follow.

1. Hungary is very proud of its „grey matter”, the scientific performance is considered one of the country’s most important results. How important do you think Hungary is in the scientific world of the 21st century?

Ernő Pretsch: Many excellent Hungarian scientists work all over the world. On the one hand it is an impressive fact, however, on the other hand their finding good working conditions only abroad is a loss for the country.

2. A great number of excellent Hungarian scientists live and work outside Hungary. What do you think of your national and professional identity with reference to your scientific career?

Ernő Pretsch: I grew up in Hungary, which has been of decisive importance on the development of my personal myths in my whole life. The excellent education I received from the outstanding and enthusiastic teachers of the II. Rákóczi Ferenc Grammar School (László Holics and his colleagues) induced my enthusiasm for sciences.

3. We live in a changing world facing

Három kérdést tettünk föl Pretsch Ernő professzor úrnak. A kérdéseket és a rövid válaszokat az alábbiakban közöljük.

1. Magyarország nagyon büszke a szürkeállományára, a tudományos teljesítmény az ország egyik legfontosabb eredményének számít. Hogyan ítéli meg Magyarországnak a 21. századi tudomány világában betöltött szerepét?

Pretsch Ernő: Mindenfelé találunk sok kiváló magyar tudóst, akik világszerte fontos szerepeket töltenek be. Ez egyrészt egy nagyon szép dolog, de másrészt az ország szempontjából sajnálatos, hogy sokan csak külföldön találtak erre lehetőséget.

2. Sok magyar tudós él és dolgozik Magyarország határain kívül. Milyen összefüggést lát nemzeti/etnikai hovatartozása és tudományos pályafutása között?

Pretsch Ernő: Magyarországon nőttem fel, ami a személyes mítoszaim kialakulását egész életemre döntően befolyásolta. A kitűnő középiskolai képzés, amit a Rákóczi Gimnázium kiváló, lelkes tanáraitól kaptam (Holics László és kollégái), oltotta belém a tudományok iránti lelkesedésemet.

3. Változó világunkban korábban ismeretlen problémákkal szembesülünk. Véleménye szerint melyik tudományterület kutatásai

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

16. oldal

problems unknown earlier. Which areas of research can meet the most urgent demands of our days?

Ernő Pretsch: I don't think that scientists can solve the problems of the world. Each new scientific result can be used in positive or negative ways. Scientists cannot influence the application of their results.

Contact

Alte Bergstrasse 76
CH 8707 Uetikon am See
Switzerland
Tel.: +41 44 790 22 31
Email: pretsche@ethz.ch

adhatnak leginkább választ korunk legégetőbb kérdéseire?

Pretsch Ernő: Nem hiszem, hogy a tudósok oldják meg a világ problémáit. Minden új felfedezést lehet pozitív vagy negatív dolgokra használni, és a felhasználás módja már nem a tudósok kezében van.

Kapcsolat

Alte Bergstrasse 76
CH 8707 Uetikon am See
Switzerland
Tel.: +41 44 790 22 31
Email: pretsche@ethz.ch